

КЕНЗО ТАНГЕ

През м. септември е роден един от НАЙ-ВЕЛИКИТЕ АРХИТЕКТИ НА ХХ век - японският архитект **КЕНЗО ТАНГЕ** (04 септември 1913 – 22 март 2005). Изявява се като модернист в градоустройството, структуралист и бруталист в архитектурата. Кензо Танге е един от първите, който прилага в архитектурата покритията-черупки.

Проект, Tsukiji, 1966

Ръководи реконструкцията на Хирошима след бомбандировките в 1945 г., тогава създава и Парка на мира. През 1946 година, Танге става асистент професор и създава Лаборатория Танге. През 1963 година, той е вече професор по урбанизъм. Сред неговите студенти са бъдещите звезди на японската и световна архитектура: Кишо Курокава, Арата Исозаки, Сачио Отани и Фумихико Маки. В средата на 1960-те години, след разрушителното земетресение, неговото бюро предприема мащабното устройство на центъра на Скопие, пак по това време - на столицата на Нигерия Абуджа, на квартали в Болоня и Неапол. Носител е на най-престижната архитектурна награда Прицкер за 1987 година.

Телевизия Фуджи, Токио, 1996

Национална банка на Македония, Скопие

Домът на Кензо Танге, 1953

Хирошима, Център на мира, 1945

СЪС СЪДЕЙСТВИЕТО НА:

Fresh и Pax са шведски компании, част от Volvation Group, водеща в производството на вентилационни системи. Компанията произвежда битови и промишлени вентилатори, въздуховоди, вентилационни системи, влагоуловители, рекуператори и други продукти, които се отличават със своята иновативност и широко приложение, както в бита, така и в индустрията. Безспорно, най-известните продукти са вентилаторите за баня Fresh Ice и Pax Norte, които създадоха нови стандарти при битовите вентилатори.

LOG HOMES PRO

Финландски решения за дървени къщи от неслягащи трупи. Лог Хаус - архитектурата, която връща природата в съвременния дом.

Посрещане на арх. Кензо Танге в България.

1. В резиденция Бояна, от дясно на ляво: арх. Кензо Танге, арх. М. Писарски, арх. Ал. Баров, арх. Вл. Романски
2. От дясно на ляво: арх. Кензо Танге, арх. М. Писарски, съпругата на арх. К. Танге

АРХИТЕКТ.БГ

2025

брой-6
септември

информационен бюлетин на съюза на архитектите в България
издание на сдружени софийски архитекти

СОФИЙСКИ ПРОБЛЕМИ - НАЦИОНАЛНАТА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ

Част от северното крило от сградата на **Националната художествена академия (НХА)** откъм ул. Оборище в София остава в историята.

НХА дава началото на дейностите по проект: Разширение и реконструкция на Национална художествена академия, Етап II, които официално започнаха в началото на м. май 2025 г.

Проектът включва реконструкция и цялостно обновление на северната сграда на НХА, откъм ул. Оборище - паметник на българското културно наследство и част от централния академичен корпус на НХА. Това е първата сграда, собственост на НХА, построена през 1905 г. В сградата се помещават ателиета по живопис, стенопис, скулптура и графика. Демонтираната вече конструкция на част от северната сграда по ул. Оборище се

определя като „оцелял сегмент“ от изложбената зала, проектирана през 1937 г. от арх. Виктория Винарова, която е сред най-изявените архитекти в България в началото на ХХ в.

В самото начало сградата на арх. Винарова се е наричала „новата картинна галерия при Художествената академия“. На горния етаж се реди експозиция от художествения отдел на Народния музей с идеята цялата сграда да се нарече Държавна художествена галерия.

В официалната информация от НХА се посочва, че реставрацията включва запазване на главното стълбище, сграфито на проф. Илия Илиев, вратите на скулптурните ателиета и оригиналните плочки от началото на ХХ век. Академията подчертава и необходимостта от укрепване и адаптиране на сградата към съвременни изисквания.

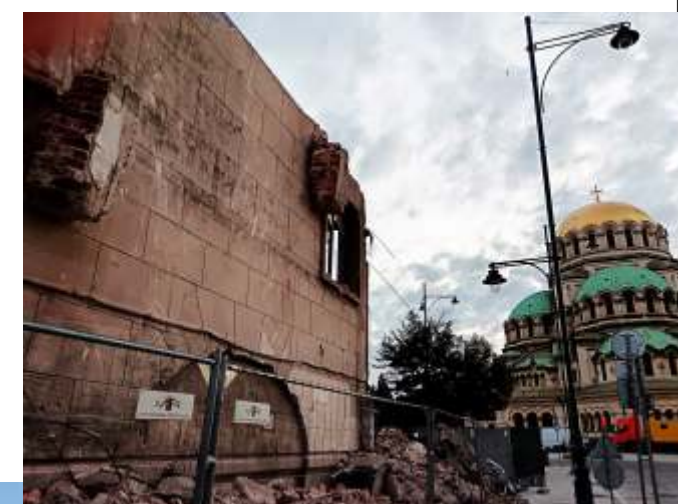
Извадки от „Булевард България“
07.2025 г.

Отхвърленият първи проект

Вторият проект, по който се работи през 2025 г.

ДИСКУСИЯ НА ТЕМА „ПОЗИЦИЯТА НА ЕКСПЕРТИТЕ ЗА ПОРЕДНИТЕ ПРОМЕНИ В ЗАКОНА ЗА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО И СИСТЕМНИТЕ ПРОБЛЕМИ В ОПАЗВАНЕТО“

Арх. Габриела Симова - Колева, председател на Българския национален комитет на Международния съвет за паметниците на културата и забележителните места. СОФИЯ, 25.07.2025

КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО е пример за хармонично единство и интеграция с природната среда. То е част от световното културно наследство. То създава нашата идентичност, има неразривна връзка с националната сигурност и привлича туристи. Това каза арх. Габриела Симова-Колева, председател на Българския национален комитет на Международния съвет за паметниците на културата и забележителните места - ИКОМОС (БНК на ИКОМОС). Поводът бе днешната дискусия на тема Позицията на експертите за поредните промени в Закона за културното наследство и системните проблеми в опазването, която се проведе в зала Васил Левски на хотел Hyatt Regency, София.

По време на дискусията бяха представени становищата на БНК на ИКОМОС, Центъра за реставрация на художествени ценности и други експертни организации, както и на проф. Диана Гергова във връзка със Закона за изменение и допълнение (ЗИД) на Закона за културното наследство (ЗКН) № 51-554-01-119, внесен от председателя на парламентарната комисия по култура и медии Тошко Йорданов (ИТН) и група народни представители на 19 юни тази година.

Поводът за днешната дискусия е последното изменение на Закона за културното наследство (ЗКН), което е вкарано в Народното събрание. За съжаление, този прибързан акт, осъществен без обсъждане с професионалисти, ни накарва да организираме тази конференция. Говорим за културното наследство и неговото значение. То бива движимо и недвижимо, материално и нематериално, архитектурно, археологическо. Всички тези негови аспекти, са неизменна част за нас, от гледна точка на историята, естетиката, етнологията, изкуството и науката, каза още арх. Габриела Симова-Колева. Тя уточни, че: България е страна по Международната конвенция за опазване на културното наследство от 1974 г., когато е ратифицирана.

Това я задължава в много аспекти. Ако проследим основните направления, по които всяка държава работи, веднага можем да отчетем, че успехите у нас винаги се отчитат и се приписват на движимото културно наследство. Това са артефактите и съкровищата, открити при археологическите разкопки, които се съхраняват в музеите и другите публични колекции.

Каква е ситуацията с недвижимото културно наследство? Картината е много тревожна. Това се вижда навсякъде, ако се разходите в централните части на градовете или в бившите културни резервати. Статистиката показва, че финансовият бюджет, отделен от държавата за недвижимото културно наследство, е около 20 пъти по-малък от бюджета на движимото наследство, допълни арх. Габриела Симова-Колева.

Тя е на мнение, че това е причината държавата да продължава едностранно и избирателно да подпомага движимото културно наследство и непрекъснато да отнема съществени функции на Националния институт за недвижимо културно наследство. В момента държавното управление разчита на инвеститорските инициативи и се старее да ги улесни, като занижава професионализма от дейността на консервацията и реставрацията.

Участие в дискусията взеха още археологът проф. Диана Гергова, арх. Георги Цапков, основателят на Центъра за Реставрация на Художествени Ценности -София, худ. рест. Аглика Икономова, проф.Тодор Кръстев, арх. Петър Петров и антропологът и медиевист - проф. Мария Шнитер, модератор на събитието.

В своето становище, касаещо проблемите при опазване на археологическото, архитектурното и художественото наследство проф. Диана Гергова заяви, че: действия и бездействия на общински администрации са довели до унищожаването и обезличаването на близо 40 процента от завареното към 1990 г. материално културно наследство.

Тя допълни, че 35 процента от сградите, които са културно наследство, са в лошо състояние. Останали са 10 процента от автентичните сгради, които сме имали някога. Има динамично увеличение, което е вследствие от системни изследвания, спасителни изследвания при проекти и строителни

дейности, иманярски намеси, атмосферни и антропогенни влияния и др, каза още проф. Гергова.

Археологическото наследство се характеризира с изключителното си разнообразие, изискващо прилагането на специфични за различните категории паметници, но винаги интердисциплинарни подходи и съответната екипност. Проблемите включват: двуетапното съгласуване -превес на административните становища над професионалните, обърканите критерии за компетентност, възможността за подмяна на екипи по корупционни мотиви, липсата на постоянни структури и постоянни екипи и липсата на професионални структури по места.

Сред решенията на тези проблеми са: създаването на подобни на италианските и гръцките регионални структури, и възстановяването на регионалните дирекции на КИН, създаването на самостоятелно управление на големите резервати, възстановяването на правата на професионалните институции и ограничаване на правомощията на Министерството на културата, допълни проф. Гергова. В отговор на изложеното становище на проф. Гергова, худ. рест. Аглика Икономова поясни, че: Законът за културното наследство от 2009 г. е общ за опазването на движимото и недвижимото културно наследство. Смесването на двата вида различни дейности доведе до липса на ефективност и в двете сфери. Различната специфика не е отразена адекватно в Закона и това доведе до negliжирането на недвижимото културно наследство. Дейностите по опазването на недвижимото и

Продават уникален дом на Тодор Живков, който се води за архитектурен шедевър

Прочутата през социализма резиденция на Тодор Живков в Банкя, София, е включена в списъка за продажба.

Тя се оказва сред онези над 4400 държавни имота, които кабинетът включи в списъка за продажба през месец май под мотива "отпаднала необходимост".

движимото наследство чрез музеите, са дейности, отличаващи се със своята коренно различна специфика. Неслучайно към ЮНЕСКО съществуват две международни организации - ИКОМОС и ИКОМ

(Международен съвет за музеите). Извършените промени в ЗКН от 2009 г. не подобриха системата за опазване на недвижимото наследство. Същото се отнася и до последния внесен ЗИД на ЗКН, който още повече влоши състоянието, допълни тя.

В обобщение на дискусията

арх. Габриела Симова-Колева призова да помогнем за опазването на недвижимото културно наследство, за да заеме то своето подобаващо място в съвременния ни живот, за да могат нашите поколения да се гордеят.

БТА

Решението за правителствената резиденция "Банкя" предизвиква сериозни притеснения сред граждански организации, които предупреждават за риск от унищожаване на един от най-ценните образци на българската архитектура от втората половина на XX век.

Информация за продажбата разпространи във Facebook инициативата "Ново архитектурно наследство". Тя е обединение на експерти, които работят за проучването, популяризирането и стратегическото развитие на архитектурата, създадена след Втората световна война.

Бившият правителствен балнеосанаториум в Банкя е една от категорично уникалните сгради от втората половина на XX в. у нас. Тя е специфична вариация на следвоенния регионализиран модернизъм, проектирана е по поръчка на МВР - Управление безопасност и охрана (УБО), с главен проектант арх. Павел Николов (Главпроект), завършена през 1977. Първоначално постройката е трябвало да бъде санаториум за заслужили дейци, но в крайна сметка Тодор Живков прави мястото своя резиденция. През 1990 г. тя е предадена на новосъздадената Българска асоциация за туризъм и отдих, а после на Столичния народен съвет. Година по-късно Столичен общински съвет основава дружество "Софийски голф и кнтри клуб" заедно с фондация "Масако Оя".

През 2023 г. общинските съветници от "Спаси София" предлагат държавата да прехвърли резиденцията на Столична община, за да бъде възстановена като балнеоложки и конферентен център. Предложението обаче е блокирано от мнозинството на ГЕРБ, като кметът на район Банкя изтъква различни аргументи - от реституционни претенции до инвестиционни намерения на университети.

До арх. Габриела Седова-Колева
Председател на БНК на ИКОМОС

Уважаема архитект Седова,

Обръщаме се към Вас, тъй като намираме за силно притеснителни дейностите по проект "Разширение и реконструкция на Национална художествена академия, Етап II, чието изпълнение започна на 17 юни 2025 г. През месец юли (27-28) започна събирането на съхранената част от картинната галерия на арх. Виктория Ангелова. Макар сградата да не присъства в списъка на НИИХН за недвижими културни ценности, се намира в пряко съседство с такива, а незащитеният статут не отнема от значимостта за нашата история. За нея се учи в програмите по музеология и в тези по архитектура и е разпозната от фондация Български архитектурен модернизъм. Като организация от експерти, която се бори за опазване на културното наследство, се надяваме, че ще изразите официална позиция относно разрушаването на Картинната галерия. Смятате ли, че запазената част от сградата има стойност и трябва да бъде съхранена или, при настоящите условия възстановена?

Силно обезпокоително е и интегрирането на северната сграда на НХА в нова по-голяма сграда, предмет на споменатия проект. В него е заложено да бъдат запазени носещите стени, функционалното разпределение и стълбището, като последното ще бъде изведено от експлоатация и обособено като затворена експозиционна площ. При все това смятаме, че запазването на отделни архитектурни и интериорни елементи не е достатъчно, за да бъде съхранена автентичността на сградата. Интеграцията в планирания по-голям по площ корпус, променя значително нейната визия чрез добавяне на етажи, обемни елементи на фасадата, промяна на вида на покрива, както и вероятно на материалността на вътрешния облик. Наместо да бъде укрепена при необходимост и модернизирана, което несъмнено е възможно и за което може да се потърси съдействие от експерти, сградата изглежда ще бъде преобразена, така че да се слее с проекта за нова. Процесите на одобряване и преработване на проекта не са били добре комуникирани от НХА и предложени за публичен дебат, както следва да се подходи при проекти от висок обществен интерес, засягащи ключови публични пространства в градската среда.

Според архитекти, ангажирани с темата за опазване на архитектурното наследство, нарушената приемственост е в ущърб на НХА и на историческия център на столицата. Сериозен проблем е липсващата връзка на проектното предложение със сградите в непосредствена близост: катедрален храм Св. Александър Невски, Националната галерия Квадрат 500, Народното събрание, Софийския университет, Народната библиотека. Обемът и площта на този и следващите планирани етапи за разширяване на НХА променят пропорционалните и пространствените зависимости между корпусите на Академията и сградите-паметници на културата в съседство. Включително южната сграда в същото каре, която се изгубва в монолитността на проектираните пристройки. За съжаление проектираната сграда е изпълнена в стила на технически-обслужваща архитектура с преходен характер, който няма добавена стойност. Тези слабости на вече одобрения проект го правят изключително неподходящ за художествено висше учебно заведение в град, чиято история и памет бихме искали да съхраним.

НХА като образователна институция, свързана с изкуството и с опазването на културно наследство, би трябвало да бъде добрият пример за това как е възможно да се съхрани автентичният дух на едно наситено с история място, за възможността новото да бъде вписано в наследената културно-историческа среда, а архитектурното наследство - пригодено за нуждите на съвременните си ползватели, без да бъде разрушавано. За съжаление такова усилие не е видимо в достъпните документи за Етап 2 от проекта за нова сграда на НХА, нито в прахта от вече разрушената емблематична за периода на създаването си и като историческо свидетелство сграда на арх. В. Ангелова.

В този контекст се надяваме БНК на ИКОМОС да разгледа проекта и последиците от реализирането му, отчитайки безвъзвратната загуба на наследство, като формира и изрази публично своята позиция и се свърже със засегнатите и одобрилите проекта институции. Вярваме, че това е въпрос с висок обществен интерес и дори залог, тъй като случващото се е показателно за страшната липса на отношение към културата и наследството ни от висше учебно заведение, чиято роля е да възпитава в тяхната ценност.

С уважение,
художници-реставратори и архитекти:

Никол Карапеева, Десислава Колева, Любен Колев, Косара Йовчева, Анита Тачева, арх. Олга Дорева, арх. Бойка Огнянова, арх. Радомир Данков, Цветина Дочева, Симона Вацова, Аделина Янкова, Василена Василева, Антония Ангелова, Татяна Трифонова, Лора Желева, Наталия Владинова, Наталия Неделчева, Марин Бекирски, Ана Евстатиева, Сашо Минчев, Дарина Стаматова, Николай Чолаков, Асен Ганев, Надежда Донкова, Йоан Попов, Цветомила Илиева, Виктор Мухтаров, Давид Неделчев, Николета Тодорова, Боил Николов

СОФИЙСКИ ПРОБЛЕМИ - БОРИСОВАТА ГРАДИНА СТАНОВИЩЕ ЮРИСТ БОРИС МИЛЧЕВ - ПРОДЪЛЖЕНИЕ ОТ БР.2

предвидените начини за транспортен и пешеходен достъп до парка и до отделните обекти в него.

Разпоредбите на чл. 7 от представените към проекта Специфични правила и нормативи противоречат на чл. 36, ал. 2, т. 5 от Наредбата за организация на движението на територията на Столична община, което е недопустимо.

Несериозно е да се приеме, че достъпът до стадион „Българска армия“ например, ще се осъществява инцидентно от превозни средства на „съгласувателен режим“, както е посочено в проекта на Специфичните правила и нормативи към плана, но без да е налице нормативен акт, уреждащ този режим. След така наречената „реконструкция“ този стадион ще представлява многофункционална сграда за различни спортни и културни събития с около 50 000 кв.м. разгъната застроена площ. Предвиждането достъпът на превозни средства да е само за обслужване на обекта, но не и за посетители е неадекватно и няма да се спазва. Предвидените 16 000 места за зрители в новия стадион изисква осигуряването на около 1 100 места за паркиране, което предполагам е спазено³.

СОФИЙСКИ ПРОБЛЕМИ - БОРИСОВАТА ГРАДИНА

СТАНОВИЩЕ ЮРИСТ БОРИС МИЛЧЕВ - ПРОДЪЛЖЕНИЕ ОТ БР.2

Част от имотите в парка нямат лице към улици и представеният проект не предвижда такова. По изключение достъп от алея в парк се допуска за урегулиране на поземлените имоти. В общия урегулиран поземлен имот „за парк“ частните имоти остават неурегулирани и достъпът до тях трябва да се осигури чрез алейната мрежа, като част от нея явно ще се окаже „споделена среда“ за пешеходно, велосипедно и автомобилно движение. Неглижирането на това обективно обстоятелство оставя организацията на движение вътре в парка без правила.

Разсъжденията относно транспортното обслужване са свързани с казаното по-горе в т. 2 относно уреждането на отношенията на собственост и необходимата преработка на проекта. Ако планът се приеме в представения вид, достъпът до отделните обекти ще представлява организация на движението и транспортно обслужване вътре в урегулирания поземлен имот по смисъла на чл. 2, ал. 5 от Наредбата за проучване, анализ и симулация на транспортното обслужване в Столична община и съответно извън приложното поле на Наредбата.

Препоръки

✓ Да се изработи проучване, анализ и симулация на транспортното обслужване по реда на § 7 от ПЗР на Наредбата за проучване, анализ и симулация на транспортното обслужване в Столична община за всеки от обектите в обхвата на проекта, отговарящи на условията на чл. 2, ал. 1 от същата Наредба.

✓ Да се изработи Подробен комуникационно-транспортен план

✓ Да се изработи План за организация на движението.

5. Срокове

Административното производство по изработване и одобряване на проект на подробен устройствен план на местност Парк „Борисова градина“ е открито преди повече от десет години с Решение № 417/18.07.2013 г. на Столичния общински съвет, с което е

одобрено и задание за проектиране. Проведени са няколко обществени обсъждания, но до момента проектът дори не е съобщаван на заинтересуваните лица по реда на чл. 128, ал. 1 от ЗУТ. Административното производство, което засяга права и интереси и на частноправни субекти, е продължило извън всякакви разумни срокове. Това е една от причините да бъдат издавани нещо като визи за Къпалнята „Мария Луиза“ и за стадион „Българска армия“ и разрешаване на нещо като реконструкция без наличие на устройствени предпоставки, както и отлагането на основния ремонт и обновяване на парка през 2023 г. Съобщаването на проекта ще даде възможност на общината да получи и обсъди правнорелевантни възражения, становища и предложения и да насочи процедурата към издаване на краен акт от Столичния общински съвет.

Препоръки

✓ Проектът, след преработка (ако ОЕСУТ предпише такава), да се съобщи по реда на чл. 128, ал. 1 от ЗУТ.

6. Други бележки

Южно от района на гара „Пионер“ неправилно са отразени устройствените зони на Общия устройствен план на Столична община. Включването в режима на застрояване на заварените сгради и предвиждането на транспортна инфраструктура в зоната Зп е

С УВАЖЕНИЕ:

 Възстановим подпис

X Борис Милчев

Борис Милчев

Подписано от: Boris Silvestriev Milchev

АРЕНА ДИ СЕРДИКА

АРЕНА НА ВРЕМЕТО – МОСТЪТ МЕЖДУ ЕПОХИТЕ, КУЛТУРАТА И БЪДЕЩЕТО

Младият архитект, Станислав Георгиев, завършва своето образование през февруари 2025 г. с дипломна работа, която обединява античното наследство с архитектурата от началото и средата на XX век, и всичко това вплетено в съвременна визия.

Проектът **Арена на времето** е смирен диалог между миналото и настоящето, между историята и съвременната култура, между архитектурата и човека.

Историята, която се разкрива пред нас **В сърцето на София**, под оживения булевард Дондуков, тече един невидим диалог - между камъка и стоманата, между античността и модерността. Тук, преди близо две хилядолетия, се е издигал римският амфитеатър на Сердика □ вторият по големина на Балканите и дванадесетият в Европа. Открит случайно през 2004 г., той носи свидетелството за времето на император Диоклециан и Константин Велики.

Амфитеатърът е бил съоръжение за 25 000 зрители, чиито разкрити "стени" пазят ехото на гладиаторски битки, театрални спектакли и военни процесии - свидетелство, че София винаги е била сцена на култури, идеи и сблъсък на епохи.

Днес, след векове мълчание, това наследство оживява чрез проекта Arena di Serdica, който цели да се превърне в

жив организъм, вплет в себе си **три епохи**: римската античност, елегантността на XX век и динамиката на нашето време. Точно тук се ражда „Arena di Serdica.“ – проект, който не просто съхранява миналото, а му вдъхва нов живот.

Концепция и визия

В основата на проекта стои решението археологическите останки на античния амфитеатър да бъдат не само съхранени, но и вплетени в новата сграда като живо ядро на целия проект. Този акт е първият и най-важен жест – признание, че културата на предците ни заслужава да бъде видяна, разказана и предадена нататък.

Новата сграда ще бъде не стена между минало и настояще, а мост: фасадите по бул. □ Дондуков, ще възродят духа на XIX и XX век, докато плановото решение ще пресъздаде формата на античния

амфитеатър с модерни средства - метал, светлина и прозрачност.

Зелените площи в дворното пространство идват като естествено продължение на това уважение. Те не са само покритие, а **символичен печат** - графично изписват думата Вовеки и едновременно с това физически и духовно предпазват археологията под тях. Така те стават не само визуален знак, а и гаранция, че това наследство остава непокътнато.

Арената е била сърцето на културата в древността - място за зрелища, срещи и живот. Днес тя се преобразява в нова арена на съвременната култура - с музеи, сцени, галерии и пространства за общуване. Историята не просто се показва, а продължава да живее в нова форма, превръщайки София в град, който пази миналото и вдъхновява бъдещето. Арена на времето не цели да е само архитектурен проект. Тя иска да остане обещание, че културата може да бъде съхранена вовеки (завинаги).

Функции и живот

Това е пространство, където образование, култура и социален живот се срещат.

- Под земята ще се разкрият археологическите пластове, достъпни както чрез туристически маршрут, така и през прозрачни настилки и елегантни метални конструкции.
- На партерно ниво ще оживее образователен център, форум и книжарница-кафе.
- На горните етажи - танцов център, музей, художествени галерии, ресторант и клуб, които ще дават живот на мястото през цялата година.
- Откритата сцена в двора ще посреща опери, концерти и танци под звездите - рядък дар за София, която отдавна жадува за подобни пространства.

Мисия и значение

Проектът цели да е не само архитектурен, а да удовлетвори своята важна урбанистична мисия. Той завършва културния коридор на града □ от Народния театър, през Операта, Младежки театър до античния амфитеатър. Той е и социологически феномен: пространство, където се срещат поколения и култури, място за общност, обмен и вдъхновение.

Посланието

Arena di Serdica е сцена на времето - място, където миналото и настоящето се докосват, за да вдъхновят бъдещето. Всеки, който прекрачи прага, ще изживее историята не като зрители, а като участници. И може би именно това е най-важното - да превърнем руините в живи разказвачи, които говорят на всички езици и на всички поколения.

АРХИТЕКТУРА ОТ ЕСТЕСТВЕНИ СТРОИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ: ЗДРАВΟΣЛОВНА, КОМФОРТНА И КЛИМАТИЧНО НЕУТРАЛНА ЖИЗНЕНА СРЕДА

КОИ СТРОИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ СА ЕСТЕСТВЕНИ?

Терминът **Естествени материали**, е свързан с материалите, които могат да бъдат открити като суровини в природата, например под формата на растителност, в земни недра и почвени слоеве и т.н., и могат да бъдат използвани за строителни нужди директно или след човешка обработка, включително и чрез производствени процеси за придаване на определена форма и размер, но без химическа, термична и друга намеса, променяща структурата и свойствата на материалите. Повечето естествени строителни материали притежават и естетически качества.

Основните естествени строителни материали са:

- **Дърво**: в това число и производни елементи от дърво като строителна конструктивна дървесина (колонно-гредова или масивна), дървесен топлоизолационен фазер, дървесни влакна, корк, шиндли от дърво, интериорни и екстериорни обшивки (смърч, бор, ясен, ела), мебели и обекти на интериорния дизайн и др.

- **Глина**: приложима под формата на кирпичени (непечени тухли), плетарка, коб, пресовани блокове, трамбована земна маса, лека глина, глинени подове, вътрешни и външни мазилки и т.н.

- **Слама**: отличен топлоизолационен материал, подходящ и за префабрицирани конструкции и строителство чрез принципите на „направи си сам“.

- **Камък**: основните използвани материали са варовик, мрамор, гранит, базалт, травертин, които са приложими за конструктивни, облицовъчни и естетически функции.

- **Тръстика**: подходяща за изграждане на покривно покритие, топло- и шумоизолационни рогозки, подходящи като вътрешна изолация и подложка за мазилки от естествени материали.

- **Коноп**: приложим под формата на топлоизолационна вата и като „**конопобетон**“ - в смес заедно с вар - подходящ материал за топлоизолационен пълнеж в стени, изпълнени от дървена конструкция.

Производство на модулни панели с дървена конструкция и топлоизолация от слама в България и Европа

- **Строителна вар**: подходящ материал за екстериорни и интериорни „дишащи“ мазилки, както и като съставен елемент за различни строителни смеси.

- **Бамбук**: много здрав конструктивен материал със сходна якост на натиск със стоманата и двойно по-висока якост на натиск от бетона. Бамбукът е подходящ за структурни елементи, за покривни и стенни покрития, рогозки/панели, слънцезащитни елементи, интериорен дизайн и мебели.

- **Корк**: естествен материал с много ниско собствено тегло, подходящ за топло- и шумоизолация и приложим в подови, стенни покривни конструкции, вкл. и за интериорни решения.

- **Естествени влакна**: вкл. кокосови влакна, сизал, лен, юта, тръстика, вълна - материали, подходящи за топлоизолация.

Принтирана глинена къща в Италия

Арх. ВЕСЕЛИН ВЕСЕЛИНОВ е сертифициран дизайнер на пасивни сгради към „Института за пасивни сгради“ в Дармщад, Германия. Завършил е специалност „Архитектура“ в УАСГ, гр. София. Стипендиант е към немската Федерална фондация за околна среда (DBU) на тема: „Пасивни сгради от естествени материали“.

През 2009 г. е победител в най-големия световен международен студентски конкурс за устойчива архитектура, организиран от компанията „Сен-Гобен“.

Има над 10 години опит като управител в международна компания с екип от 60+ души, разработваща проекти и решения в областта на модулно и устойчиво строителство. Основател е на бранда NatureTexture: система за енергийно - ефективна, здравословна, комфортна и хармонична архитектура от естествени материали и понастоящем работи за частни клиенти в сферата на жилищната архитектура.

Лично портфолио: www.VNV.bg

- **Масла**: напр. ленено масло за импрегнация на дървен материал и глинени мазилки.

- **Рециклирани материали**: като например целулоза.

• Естествените материали притежават способността да регулират по естествен начин температурата и влажността.

• Естествените материали са отлични топлоизолатори и са напълно конкурентоспособни спрямо параметрите на водещите, индустриално произведени топлоизолационни материали.

• Паропропускливостта е естествено движение на водните пари при дишащите и въздухоплътни материали.

• Естествени материали като глината, използвана с различни строителни техники, намаляват влиянието на електромагнитните вълни.

• Друго важно предимство на естествените материали е, че осигуряват по-добра безопасност при земетръс и ветрозащита.

• Редица експерименти доказват негоримостта и пожаробезопасността на естествените материали.

• Изискват минимално количество енергия за производство.

• Животът на естествените материали е сравним като дълготрайност с този на конвенционалните материали,

• Естествените материали изискват минимално количество енергия за производство

Част от материалите изискват допълнителна обработка, за да бъдат използвани за строителни цели. Дървеният материал например изисква относително малка обработка - едно дърво може да бъде нарязано на малки съставни елементи, които да се използват директно след сушене. Глината обаче изисква допълнителен труд, за да се превърне в тухли и преминава през добив, оформяне, печене и сушене.

Необходимо е да се отбележи, че материали като желязо, алуминий, пясък и др., които се откриват естествено в природата, не са класифицирани като естествени строителни материали, защото са неорганични, изискват сериозен производствен процес, обикновено с индустриален характер или са лишени от естетически качества.

допълнителна информация:

<https://www.climateka.bg/arhitektura-estestveni-materiali/>

НАШЕТО БЪДЕЩЕ, В СЕГАШНОТО СИ СЪСТОЯНИЕ НА НЕСИГУРНОСТ И ПОЛИТИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ, ПО-ОБТЕГНАТИ ОТ ВСЯКОГА, ТАИ ЕДНА ТИХА ЗАПЛАХА, КОЯТО МОЖЕ ДА СЕ ОКАЖЕ ПО-СМЪРТОНОСНА И ОПАСНА ЗА ЧОВЕЧЕСТВОТО ОТ СТОТИЦИ ПАНДЕМИИ: ЯДРЕНИТЕ ОРЪЖИЯ.

ПРЕЗ 1945 Г. САЩ БОМБАРДИРАХА ХИРОШИМА И НАГАСАКИ, ЕФЕКТИВНО СЛАГАЙКИ КРАЙ НА ВТОРАТА СВЕТОВНА ВОЙНА И УБИВАЙКИ НАД 100 000 ДУШИ, МНОЗИНСТВОТО ОТ КОИТО БЯХА ЦИВИЛНИ. БОМБАРДИРОВКАТА НАД НАГАСАКИ БЕ ВТОРИЯТ И ПОСЛЕДЕН ПЪТ, В КОЙТО СТРАНА РАЗПОЛАГА С ЯДРЕНО ОРЪЖИЕ В БИТКА. ТОВА ОБАЧЕ НЕ БЕШЕ ПОСЛЕДНАТА ЯДРЕНА ЕКСПЛОЗИЯ - ИЗПИТВАНИЯТА НА КОНТРОЛИРАНИ ЕКСПЛОЗИИ ПРОДЪЛЖИХА ГОДИНИ.

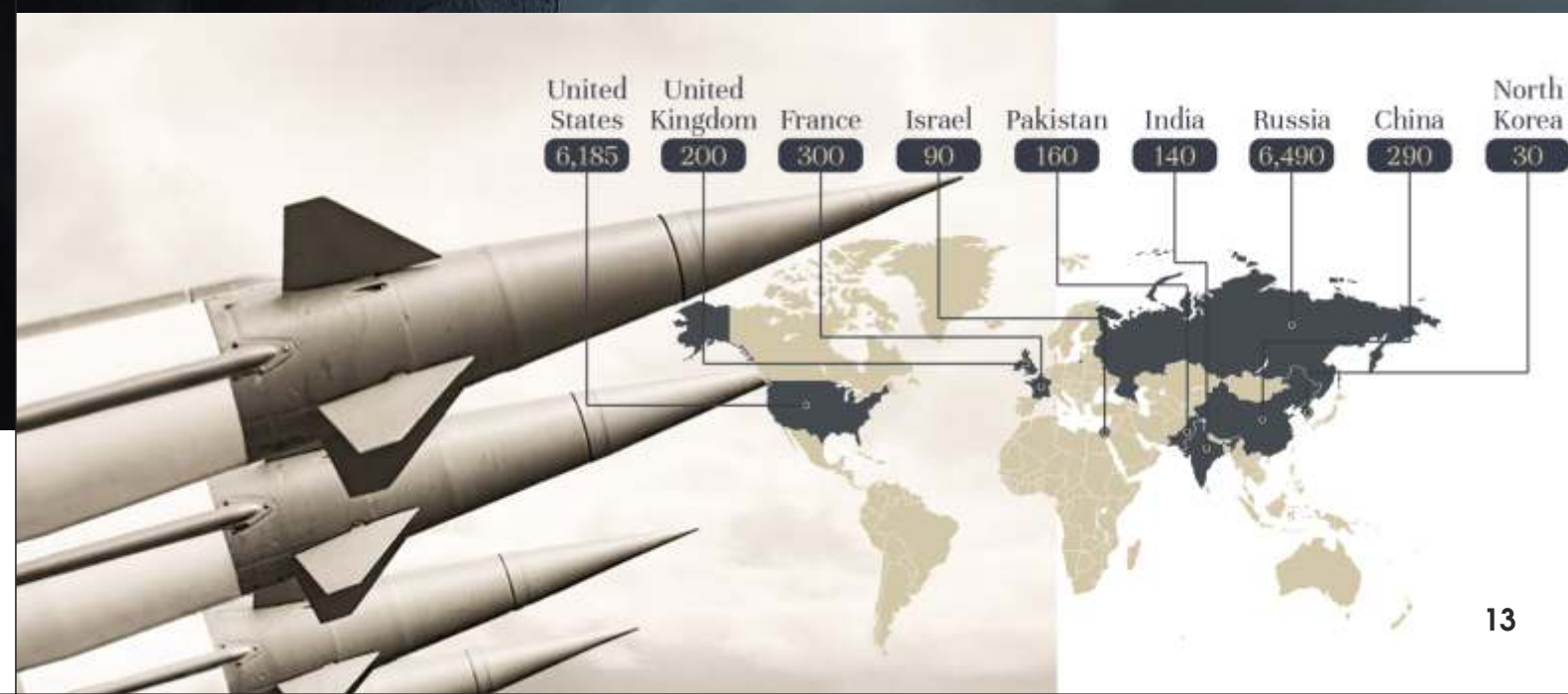
НА 75-ТА ГОДИШНИНА ОТ БОМБАРДИРОВКАТА, КМЕТЪТ НА НАГАСАКИ, ТОМИХИСА ТАУЕ, ПРИЗОВА ЯПОНСКИЯ ПРЕЗИДЕНТ, ШИНЗО АБЕ, И ЦЕНТРАЛНОТО ПРАВИТЕЛСТВО ДА ПОДПИШАТ И РАТИФИЦИРАТ ДОГОВОРА НА ОБЕДИНЕНИТЕ НАЦИИ ОТ 2017 Г. ЗА ЗАБРАНА НА ЯДРЕНИТЕ ОРЪЖИЯ. ОБАЧЕ ОТ ТОГАВА НЯМА ДОРИ МАЛЪК, АКО ИЗОБЩО ИМА НЯКАКЪВ ОФИЦИАЛЕН НАПРЕДЪК КЪМ МЕЖДУНАРОДНА ЗАБРАНА НА ЯДРЕНИТЕ ОРЪЖИЯ.

Извадки от архитектурния конкурс на BUILDNER "The Last Nuclear Bomb Memorial" edition 6, 2025

Този август се навършват 80 години от бомбардировката над Хирошима - момент в историята, който завинаги промени света. На 6 август 1945 г. е хвърлена първата атомна бомба, използвана във войната, отнемайки живота на десетки хиляди за миг и оставяйки сянка, която продължава да витае и днес. Тъй като ядрените заплахи остават тиха, но постоянно присъстваща опасност, е време не само да си припомним, но и да отговорим.

Извадки от архитектурния конкурс на BUILDNER 2025 г.

Източник: Асоциацията за контрол на въоръженията - Ханс М. Кристенсен, Мат Кордас, Държавен департамент на САЩ и Стокхолмски международен институт за изследване на мира

КОНФЕРЕНЦИЯ -РЕГИОНИТЕ В ЕВРОПА и БЪЛГАРСКОТО УЧАСТИЕ

Централен дом на архитекта,
София, ул.Кракра 11, **02.10.2025**

ДОКЛАДИ:

1. Въведение по темата - Самоуправляващите се български региони - алтернатива или утопия - проф. Владимир Чуков, чл. кор. БАН, председател на сдружение Регион
2. Доклад - Правомощията на самоуправляващите се региони - европейски модели за развитие - г-н Искрен Веселинов, председател на парламентарната комисия за регионално развитие в 44 НС и председател на Център за демографска политика, общински съветник в община Русе
3. Доклад - Устойчивост на определянето и (само)управлението на административно-териториалните

общности - проф. д-р Митко Димитров, бивш директор на Икономическия институт на БАН

4. Доклад - Регионалните диспропорции в България и пътищата за преодоляването им, проф. д-р Марин Русев, геологогеографски факултет на Софийски университет

5. Доклад - Изграждане на ефективна териториална основа за разработването и изпълнението на стратегическите документи за регионално развитие, както и за участието в кохезионната политика на ЕС, арх. Белин Моллов, бивш зам.регионален министър и бивш представител на България в Управителния комитет на местните и регионалните власти в Европа

Дискусия и обобщаващи изводи - член-кор. БАН, проф. д.а.н. арх. Атанас Ковачев, Doctor Honoris Causa на Лесотехническият университет

ПРЕДСТОЯЩИ КОНФЕРЕНЦИИ В САБ

ИСКАМ, ИСКАМ...

Без критично мислене, няма смисъл да строим бъдеще

ЖИЛИЩНА ПОЛИТИКА В БЪЛГАРИЯ - ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВИ

Централен дом на архитекта,
София, ул.Кракра 11, **21.11.2025**

Въвеждащ доклад - Опитът на Община Виена в провеждане на общинска жилищна политика

1. Жилищната политика в България - досегашен опит, принципи, цели, необходимост - арх. Стойчо Мотев
2. Статистика на жилищата в България - налична практика, липси, необходимост от промени и бъдещи ползи - икономист Стойко Дошеков
3. Нормативна уредба за изграждане и поддръжка на жилищата в България - наличие и необходимост от промени - юрист Борис Милчев
4. Развитието на София и устройствените проблеми на жилищното строителство - арх. Жоржета Рафаилова
5. Жилищна политика в София - проблеми и възможности - арх. Росица Николова

6. Социалните жилища - теория и практика, проф. Йордан Ботев

7. Проблеми на ромските гета - Проект за реконструкция и обновяване на кв.

Филиповци - махалата - арх. Силвия Сокерова, арх. Димитър Младенов

8. Изграждане на жилища от 40 футови морски контейнери - опит и перспективи - арх. Румен Първанов

9. Архитектурни проблеми на жилищата в периода на прехода в България - доцент арх. Милена Нанова

10. Презентация на проекти за саниране на едропанелни жилищни сгради в София - арх. Атанас Ковачев

Поканени гости:

- Иван ИВАНОВ - министър на регионалното развитие и благоустройството
- Васил ТЕРЗИЕВ - кмет на София
- Силвия ГЕОРГИЕВА - изпълнителен директор на Национално сдружение на общините в България

Изм. № 1- 163/27.08.2025 г.

Г-жа ЛИЛИЯ ДОНКОВА, Кмет на Р-Н КРЕМИКОВЦИ, СО
СТАНОВИЩЕ

Относно: Инвестиционно предложение за Добив и преработка на полезни изкопаеми - строителни материали - вулкански скали /трахиандезити/ от находище Локорско, находящо се в поземлен имот с идентификатор 68134.8227.1004, район Кремиковци, Столична община.

Уважаема г-жо Донкова,

В отговор на Ваше запитване за инвестиционното предложение за Добив и преработка на полезни изкопаеми - строителни материали - вулкански скали /трахиандезити/от находище Локорско, находящо се в поземлен имот с идентификатор 68134.8227.1004, район Кремиковци, Столична община, **нашето становище е следното:**

Съгласно ОУП на СО, зоната, в която попада поземления имот с идентификатор 68134.8227.1004 е зона Група горски устройствени зони и терени, където устройството и застрояването се осъществяват по реда на Закона за горите. В тази зона се допуска единствено изграждане на проводи и съоръжения на инженерната инфраструктура при спазване изискванията на Закона за горите и не се допуска друга стопанска дейност. Видно е, че инвестиционното предложение е в разрез с действащия ОУП на СО, което е било основен мотив още през 2010 г. да бъде отказано да се съгласува.

Наличният достъп до терена, описан в инвестиционното предложение за добив на скална маса минава през село Локорско и през зони, предвидени по ОУП за развитие на нискоетажно застрояване - вилни зони. Ще се използва и пътната връзка между Локорско и Северната дъга на Околовръстния път. Тези трасета не са разчетени за много тежко товарно движение, което неминуемо ще се създаде при експлоатацията на кариерата. Новопредвиденото трасе също създава проблем, а освен това не е ясно кога би могло да се реализира.

При запомнящото бъдещо развитие на Столицата е в северна посока в южните склонове на Стара планина, което е свързано с идеите за развитието на северен град по южните склонове на Стара планина, тази кариера ще бъде в недопустимо противоречие. Терените между селата Балша и Бухово станаха много привлекателни след затварянето на металургичния комбинат Кремиковци и освобождаването на тази територия от негативното му въздействие. Не бива тази територия да се унищожава с разрешаването на такъв обект с безспорно негативен ефект върху природата.

Освен това, от времето на съществуване на рудник Кремиковци, приключил работа още през 70-те години на миналия век, е останал изкоп, който е с дълбочина близо 150 м и диаметър повече от 300 м. Събиращата се в него вода - почвенна и дъждовна, докато е съществувал комбината до 2009 г., се е изпомпвала. След закриването му, същият се е превърнал в нерегламентирано и неясно по статут водохранилище с огромен обем и непредвидимо поведение. Къщите на квартал Кремиковци отстоят на 150 м. от този водоем.

При осъществяване дейността на кариера за строителни материали и свързаните с експлоатацията й взривни работи, в близост до бившия рудник, може да създаде огромна опасност не само за живущите в квартал Кремиковци, но и за прилежащите зони. Недопустимо е без да се изследват евентуалните последици от тези взривни работи, да се допуска това инвестиционно предложение.

Нашето становище е, че категорично е несъстоятелно и противоположно разрешаването на кариерни работи в район Кремиковци, в землището на село Локорско, находящо се в поземлен имот с идентификатор 68134.8227.1004.

Впрочем, крайно време е да се проведат изследвания на водата в котлована на стария Кремиковски рудник, за да се разбере не цъка ли до София екологична бомба...

Председател на УС на САБ:
/арх. Петър Диков/

ПРОГРАМА САБ М. СЕПТЕМВРИ 2025

10 септември, зала 1, 11:00 ч.

- **Заседание на УС на САБ**

13 -14 септември, зала 2, фоайе, 9:00 - 18:00 ч

- **Българска асоциация по фамилна терапия /БАФТ /**

- **Семинар с гост лектор от Норвегия**

15 септември, зала 1 и зала 2, 16:30 - 19:00 ч.

- **АВО Езиков и изпитен център**

- **Церемония по връчване сертификатите на Университета Кембридж**

16 септември, зала 2, 18:00 ч.

САБ и Исторически музей - Дряново

**представят книгата
НЕ/ПОЗНАТИЯТ КОЛЮ ФИЧЕТО**

20 - 26 септември, зала 2, 18:30 - 21:30 ч.

- **Жануа 98 ЕООД**

семинар по системата на Норбеков

27 - 28 септември, зала 1, 18:30 - 21:30 ч.

- **Жануа 98 ЕООД**

семинар по системата на Норбеков

27 - 28 септември, зала 2, фоайе, 9:00 - 17:00 ч

- **Нели Стоянова**

Психотерапевтична конференция

съставили броя: арх. лидия лазарова; графичен дизайн: арх. майя бужашка; печат: дедракс